870

ایچکی روسیه و سبر مسلمانلرینڭ دینیه نظارتینڭ
(محکمهٔ شرعیانڭ)

65
4564
A 3251

مسجد و امامل‍ر شعبه‌سینه عائد اشلر حقنده

غی دستوردن ۱ــ۸ نچی بابلر.

اوفا
«طرمش» مطبعه‌سی
۱۹۱۸ سنه.

TÜRK TARİH KURUMU
KÜTÜPHANESİ
A
32

محله و مسجدلرنی اداره، امام و مؤذنلرنی تصدیق هم آلارغه تعطیل کاغدلری بیرو حقنده وقتلی دستور.

I

بولغان محله‌لرنی ترتیب و نظامغه قویو

۱) اسلام محله‌سی: مسلمانلرنینگ اتفاقی بولوب مقصدی اعضا-لرینینگ دینی، اخلاقی بولغان احتیاجلارن اوته‌ر خیرات اشلرینده یاردم ایتو بولور.

۲) هر محله معین بر توبه‌ک-رایونغه مالک بولور (نظامنامه ۳ نچی ماده ۱ نچی حاشیه)

۳) توبه‌کلر بر بولمه‌گاندن صونگ باشقه محله‌لر ایله کیلیشوب دینیه نظارتینینگ رضالغی ایله‌گنه اوزگارتلور.

۴) معین بر توبه‌کده توروب اوزلرن محله کشی‌سی ایتوب یازدرغان هر بر کشی و آنینگ عائله‌سی شول محله کشی‌سی صانالور. محله‌نینگ عمومی اشلرینده قاتناشوب تاوش بیرور.

۵) محله چیکلرن امام و مؤذنلرنینگ قاتناشی ایله آوللرده آول مجلسی شهرلرده شهر مجلسی تعیین ایته‌ر.

۶) محله چیکلرن تعیین ایتکانده طبیعی حدود اورام، بورط جان حسابی اعتبارغه آلنور.

۷) محله چیکلرن تعیین ایتکان آول و شهر مجلسینینگ پرتاکو-لارندن کوپیه دینیه نظارتینه بیرلور.

۸) بر محله‌گه یازلغان یا که محله‌گه یانگی کیلگان کشی شول محله کشی‌سی صانالوب ضرورتسز ایکنچی محله‌گه یازلماس.

۹) ایکنچی محله‌گه کوچو ضرور بولسه آول و شهر اداره‌سی طر-فندن اوّلگی محله‌سندن چیققانلغی حقنده کاغذ آلوب کوچکان محله‌سینه یازلور.

حاشیه: آتامیدن باشقه چقا تورغان کشیگه یورت اورنی ایکنچی محله‌دن بیرلور. یا که آتامیدنك یا قرده‌شیدنك یورط اورنلریده قایتو یا که ایکنچی محله‌دن یورط آلوب شونده تورو هم ایکنچی محله‌گه کوارتیرغه کوچو کبی اشلر بر محله‌دن ایکنچی محله‌گه کوچونی ضرور یاصی تورغان سببلردر.

۱۰) بر محله‌دن ایکنچی محله‌گه کوچه‌رگه تله‌وچی کشی، محله‌دن کوچونی ضرور ایتکان سببنی کورسه‌توب آولده طروچی آول اداره‌سینه شهرده طروچی شهر اداره‌سینه عریضه بیرور و کوچکانلگینه شهادتنامه آلور.

II

بولغان محله‌دن آیروب مستقل محله یاصاو.

۱۱) ثلث بر محله بولغان یرلردن ایکنچی محله آچو ئوچون آوللرده هر محله‌ده ایکوشر یوز یورطدن شهرلرده دورتیر ملق جاندن کم بولماو شرطدر.

بر نیچه آوللرده یا که بوسته‌لرده عبارت بولغان محله‌لر بو ماده‌گه کره‌لر (نظامنامه ۳ نچی ماده ۱ نچی حاشیه) بونده‌ی آوللرده آیرم محله آچارغه ضرورت تابلسه رخصت ایتلور.

III

یاڭا محله آچو.

۱۲) بو سبب ایله محله آچلماغان آول، استانسه‌لرده محله آچار ئوچون بیلگیلی مقدار کشی صانی بولو هم مسجد صالو لازم توگل (۳ ماده ۲ نچی حاشیه) مونده‌ی اورنلرده محله آچو ضرور تابلوب امام و مؤذن مصارفن (نظامنامه ۲۸ ماده دستور ۲۵ ماده حاشیهات‌گه موافق) التزام ایتکان خلقغه کوبی مقدارده بولسه‌لرده محله آچارغه رخصت بیرلور.

۱۳) نیچه‌یده بولسه بر سبب ایله باشقه محله‌گه تابع حساب ایتلگان آول و استانسه‌لر ضرورت سببلی تابعلکدن چقارغه مستقل محله بولورغه تله‌سه‌لر مستقل محله بولونگ ضرور ایکانی اثبات ایتلسه مستقل محله بولورغه رخصت ایتلور.

حاشیه: ترب محله ایله تابع محله‌لر بر برسیدن یراق بولر یا که هر وقت قاتناشوب توروغه مانع بولورلق زور صولر بولو تابع محله‌نی مستقل ایتونی ضرور یاصی تورغان سببلردن صانالا.

۱۷

لزومسز محله‌لرنی یابو.

۱٤ دوام ایتوب کیلگان بر محله اوز اوستیده التزام ایتکان مسجد امام و مؤذن چقارن تأمین ایتودن امتناع ایتسه و امتناع ایتولری اثبات ایتلسه بو محله دیهیه نظارتی طرفیدن یابلور. (نظامنامه ٤، ٤٦ ماده‌لر حاشیه پ)

۱۵) حاضرگچه دوام ایتوب کیلگان بر نیچه محله برله‌شوب بر محله بولورغه قرار بیرسه‌لر، قرارلری دیهیه نظارتی طرفیدن تصدیق ایتلسه قالغان محله‌لر یابلور (نظامنامه ۳، ٤٦ ماده حاشیه ب)

۱٦) محله کشیلرینینگ کوبره‌گی ایکنچی اورنغه کوچو سببلی محله‌ده قالغان کشیلر مسجد هم لوازم اهللرن تأمین ایتودن عاجز بولسه‌لر محله یابلور (نظامنامه ۳، ٤٦ ماده حاشیه ب)

۱۷) محله خلقی نیچه بولسه بر سبب ایله اوزلریده مستقل محله آچوب تورونی کوره‌کسز تابوب بریغولر (دستور ٦٥ ماده حاشیه ۱، ج گه موافق) توزیسه‌لر و آنی دیهیه نظارتیه تقدیم ایتسه‌لر محله‌لری یابلور (نظامنامه ۳ ماده).

۱۸) مستقل محله بولوب تورونی تله‌دکلری حالده محله چقمی اوته مسه‌لر مسجدلرن امام و مؤذنلرن تأمین ایتمه‌سه‌لر محله یابلور (نظامنامه ۳ ماده)

تنبیه: محله یا بو شول رهوشده بولور. رسمی محله‌لر جمعولیندن چقارلور، امام و مؤذنلری اورنلرندن چقغان صانالورلر بو محله لوازم ایه‌سی دیوب بیرلگان شهادتنامه‌لر دینیه نظارتینه تقدیم ایتلور، بو محله خلقی‌نینک تله‌ی ایله ایکنچی محله‌گه تابع ایتلور، بو محله‌نینک مهیوبکه‌لری شول ایکنچی محله امامینه بیرلور.

V

محله خادملرینینک صانی

۱۹) محله خادملری معینسز صایلانغان ر امام و بر مؤذندن عبارت بولور.

۲۰) امام قارتلق یا که اوزاق آورولق سببلی خدمتن اوتی آلماساق حالگه کیلسه ایکنچی امام آلورغه رخصت ایتلور. (نظامنامه ۲۶ ماده حاشیه ۱، ب هم ۲۷ ماده)

۲۱) مختاریت دائره‌سینده کورگان محله‌لر اورنلرینه قاراب ایکی درجه‌گه بولنورلر: ولایت، اوباست، اویه‌ز، مرکزی بولغان شهرلر، اورنده دورت یا که آندن آرتق صنفلی مدرسه‌سی بولغان هم مسجد و آنینک خادملری وقف ایله تأمین ایتلگان محله‌لر و اقتصادی جهتدن زور اهمیتی بولغان آول و بسته‌لر برنچی درجه‌ده صانالوب و بوندن قالغانلری ایکنچی درجه محله‌لردن صانالورلر.

۲۲) برنچی درجه محله‌لرنینک امامی کوبده «امام الجامع» درجه‌سینده مؤذنلری «امام» درجه‌سینده امتحان توتقان کشیلردن صایلانور، ایکنچی درجه محله‌لرنینک امامی کوبده «امام» و مؤذنلری «مؤذن» درجه‌سینده امتحان توتقان کشیلردن صایلانور.

VI

امام و مؤذنلرنی تصدیق ایتو:

۲۳) امام و مؤذنلرنی لوازمگه تصدیق ایتورچون تیوشلی رهوشده

صایلاغان پریغوار – اتفاقنامه دیبیه نظارتیغه تقدیم ایتلور. (نظامنامه ٤٦،٢٧،٤، ماده حاشیه‌ب)

٢٤) پریغوار، محله یاکه آول خلقینك قراری واتفاقی اولوب دیغوه نظارتیغه تقدیم ایتیله‌چه‌کلری: محله یابو، محله آیرو، مسجد صالو محله‌گه امام ومؤذن صایلاو، آلارنی عزل ایتو مسجد ومحله‌فاتلاسیغه عمومنك ملکی بولغان نرسه‌لرنی مؤبد وقف ایتو کبی مسئله‌لر حقنده بولور.

٢٥) محله آچو یابو، امام ومؤذن صایلاو وآنلرنی عزل هم مسجد صالو حقنده پریغوار توزودن ئلك بو اشلرنی باشلارغه یاراب یاراماو یاکه صایلانورغه تیوشلی آدملرنك کندیداتوره‌لرن قبول ایتوب ایتمه‌و مسئله‌سی یه‌شرن طاوش بلن حل قیلنور، شوندن صونك اتفاقنامه توزلور (نظامنامه ٢٧ ماده هم حاشیه)

٢٦) محله آچو امام ومؤذن آلو ئوچون بولغان اتفاقنامه‌لرده اشبو شرطلر تابلورغه تیوش.

ا) قرار بولغان یل – آی وکون هم مقصود آچق یازلور.

ب) محله آچو مسجد صالو قبیلی کیله‌گان وکیله‌چه‌ك مصارفنی قاپلاو ایتیله‌چه‌کلری یازلور.

ت) امام ومؤذنلرنك معاشلری اودن وزمانغه مناسب ایکی طرفنك کیلشووی ایله یللق مقدار آتاب ایتلور وبونلر ئوچون برور منبع کورسه‌تلور. (نظامنامه ٢٨ ماده حاشیه)

ث) بومحله‌گه قاراغان بتون خلقنك جدولی توزلوب آخرده ٢٠ یاش طولغان ایر وخاتونلرنك آیرم صانی یازلوب کورسه‌تلور. آول اداره‌سی طرفندن تصدیق ایتلور پریغوار ایله برگه‌دیغوه نظارتیغه تقدیم ایتلور.

ج) محله‌ده صایلارغه حقی بولغان کشیلرنك آزنده ئوچدن ایکی الشی طرفندن امضاله‌نوب آول اداره‌سی هم محتسب طرفندن تصدیق ایتلور. (نظامنامه ٣٦،٢٧ ماده‌لر)

تنبيه: محتسب بولماغان ياكه مسافه بيك يراق بولغان اورنلرده ڤولاص ياكه شهر كاميتيتى طرفندن تفتيش وتصديق ايتلو كافى بولر.

ح) صايلانغان كشى ايكنچى امامقغه بولسه ٢٦ نچى ماده ١ نچى حاشيه‌گه بنا اولـگى امامتلق محله خدمتلرن باشقاره آلماسلق قارت ياكه آورو بولوى پريغوارده ايتلگان بولر. قارت وآورو امامتلق محله خدمتلرن باشقارا آلوب آلماون محتسب تفتيش ايتوب اوزقاراشن علاوه ايتەر.

٢٧) محله آيرو، محله يابو، مسجد صالو كبى مسئله‌لر حقنده‌غى پرايغوارلرده ا،ب،ج شرطلرى، وقفده ا،ج شرطلرى تابـلو تيوش بولور.

٢٨) امام ومؤذنلرنى عزل حقنده بولغان پريغوارده ا،ج شرطلرنه موافق توزلگان بولواوحتيله عزل قيلورغه قرار بورولر يدق سببلريه آچق ايتلگان بولور.

٢٩) لوازمگه صايلانغان امام ومؤذنلرنك اشبو صفت وداكومنتلر لازم بولور. (نظامنامه ٤٦،٢٧،٤ ماده‌لر حاشيه)

ا) صايلانغان لوازمينه مستحق بولورلق قره علميه‌سى وشرنى بلدرگان شهادتنامه‌سى بولور.

ب) حسن اخلاق صاحبى وشرل حقنده شهادتنامه‌سى بولر. (حاشيه: مدرسه‌دن ياكا چقغان بولسه مدرسه مديرندن، معلم بولوب خدمت ايتوچى بولسه مكتب مديرندن، بوندن باشقه حالەلرده بولسه شول اورنده‌غى رسمى مسلمان مؤسسه‌سى طرفندن حسن اخلاقى شهادتنامه‌سى بولور.

ت) اخلاقسزلق ايله عيب وحكم ايتلمه‌وى حقنده آولده تروچى ڤولصدن، شهرده تروچى شهر كاميتيتدن شهادتنامه تقديم ايتەر.

ث) امام الجامع، امام مؤذن هم بولو ئوچـون ٢١ ياش تولغان بولو حقنده ميتريكه‌دن شهادتنامه بولو.

ج) عسكرلك مدتنده خدمت عسكريه‌دن قالغانلغينه عسكرى مأمورلردن شهادتنامه‌سى بولور.

۳۰) تیوشلی رەوشدە توزلگان (دستور ۲۶ مادە ا، ت، ث، ج، حاشیەلرگە موافق) پریغوار هم صایلانغان کشیلرنی، تصدیق اوچون لازم داکومینتلری محتسب طرفندن کیچکدرلمەیچە دینیە نظارتینە تقدیم ایتەلر. (نظامنامە ۳۶ مادە حاشیە پ)

۳۱) دینیە نظارتی پریغوارنی جیمش، کیرەکلی داکومینتلرنی درست تاپسە، صایلانغان کشینی شول لوازمگە تصدیق ایتوب محتسب آشا مسلمانچە روسچە یازلغان شهادتنامە بیرەدر.

۳۲) محتسب لوازمگە تصدیق ایتلگان شهادتنامەنی آلو ایلە تصدیق ایتلگان کشیدن دین، ملت فائدەسینە توغری خدمت ایتوینە عهد وعدە آلوب شهادتنامەنی امضا ایلە تاپشرور وبونی، محلە جماعتینە اعلان ایتەر (نظامنامە ۳۶ مادە حاشیە ت)

VII

لوازمگە تصدیق ایتلمی تورغان کشیلر.

۳۳) مؤبد عزل قیلنغان امام ومؤذن اورنینە عزل قیلنوچیلرغە حکمنی اعلاندن بر آی (۳۰ کون) بولمی تورب ایکنچی امام یا کە مؤذن تصدیق ایتلمەس.

حاشیە ـ اوزلری استعفا قیلوچیلر اورنینە بولوچیلر بو حکمدن مستثنی در ۳۴) خدمت عسکریەدن عفو ایتلمەگان کشیلر، ایکی کوزی صوقرلر، قرائتنی آچق آیرلانماسلق صاقاولر، عقلغە ینگل کشیلر تصدیق ایتلمەسلر.

دینیە نظارتی یوقاریدەغی دستورنی محتسبلرگە کوندروب شونگا موافق عمل ایتولرین تیوش کورەدر. بوندن صونک وقتلی دستور قطعە رەوشدە نشر قیلنوب تورەچەغن بلدرە.

دینیە نظارتندە وقتلی رئیس: قاضی رضاءالدین بن فخرالدین.

قاضیلر:
صالحجان اورمانف
حجت‌الحکیم محمودی
کشاف‌الدین ترجمانی
عبدالله سلیمانی

VIII

امام و مؤذنلرنی ایکنچی محله‌گه کوچرو.

۳۳) بر محله‌گه تصدیق قیلونغان امام یاکه مؤذن ایکنچی محله‌گه کوچووی ئوچون تیوشلی روشده پریغوار تزوب دینیه نظارتینه تقدیم ایته‌ر. دینیه نظارتی مانع تابماسه کوچه‌رگه رخصت بیرور.

۳۴) دینیه نظارتینه تقدیم ایتیلگان پریغوار دستور ۳۵ ماده حاشیه ۱، ت، ث، ج،گه موافق تزلگان هم کوچوچی آدمنڭ شهادتنامه‌سی برگه تقدیم ایتیلگان بولور و شوندن باشقه داقومینتلری کوچوچی لوازم اهلیدن طلب ایتیلمه‌س،

۳۵) کوچه‌رگه رخصت آلغان لوازم اهلی اوز اورنینه قالغان کشیگه بوتون اشلرن ترتیبی ایله دینیه نظارتی وکیلی حضورنده تابشرور شول وکیل بو حقده دینیه نظارتینه اعلان ایته‌ر.

حاشیه: محله‌ده باشقه لوازم اهلی بولماسه محله اشلرن باشقه‌رونی محله خلقی‌نڭ رضالغی ایله یاقن محله‌نڭ امامینه تابشرور.

۳۶) بر محله‌دن ایکنچی محله‌گه کوچو حقنده V نچی بابقه تمام رعایه ایتیلور.

۳۷) کوچکان لوازم اهللری حقنده دینیه نظارتنده‌گی عمومی امامار جدولینه تیوشلی علامت قویولور.

VIIII

محتسب، امام هم مؤذنلرگه سفرگه رخصت بیرو.

۳۸) امام و مؤذنلر ۱۵ کوندن آرتق بولماغان مدتگه تعطیلگه کیتکانده اورنلرینه کملر قالاچغنی ناحیه محتسبینه اعلان ایته‌رلر.

حاشیه: تعطیل ۱۵ کوندن آرتق بولسه بر آیغه قدر محتسبدن بر آیدن آرتقغه بولسه دینیه نظارتیدن رخصت آلورلر. (نظامنامه

٢٦، ٣٦ ماده حاشیه د).

٣٩) محتسبلر (١٥) کوندن آرتق بولماغان مدتگه تعطیلنی دینیه نظارتینه اعلان ایتەرلر (١٥) کوندن آرتق بولسه دینیه نظارتندن رخصت آلورلر.

حاشیه ١ - تعطیل مدتنده میتریکه و محلهگه عائد داقومینتلرنی ایکنچی امامی بولسه امضا ایله آتا قالدرور.

ب - ایکنچی امام اولماغان محلهلرده میتریکه و داقومینتلرنی محله مؤذنینه، اول بولماسه یاقن محله امامینه قالدریلور.

٤٠) ناحیه هم ولایت محتسبلری سفرگه چققان یاکه تعطیل آلغان وقتلرنده آنلرنڭ نائب (کاندیداتلری) لوازم اداء قیلور.

٤١) آورودن دوالانو؛ ویا که حج عبادتی وباشقه ضرور سببلر اوچون سفر و تعطیلگه رخصت بیرلور.

٤٢) حج سفرندن باشقه اشلر اوچون ایکی آیغه قدر حج سفرینه ٦ آیغه قدر سفر و تعطیلگه رخصت بیرلور.

اخطار: اعلان ایله بولغان سفرلر یلغه ایکی، رخصت ایله بولغان سفرلر یلغه بر مرتبەدن آرتق بولماسلر، زور ضرورت ایله بولغان سفرلر موندن مستثنی بولورلر.

٤٣) تیوشلی مدتده تعطیلدن بوشانوب لوازمینه شروع ایتکان لوازم اهلی لوازمینه شروع ایتکانلگی بتون داکومینتلرینی اوزینه آلدقی، سفرگه رخصت آلغان یاکه سفر ایتەچەگن اعلان ایتەگان نؤسخەگه اعلان ایتەر.

٤٤) دینیه نظارتی طرفندن سفر و تعطیلگه رخصت بیرلگان لوازم اهللرینڭ خدمتلرینه شروع ایتولری حقنده دینیه نظارتینڭ قراری اولوب رسمی مجلسده اعلان ایتلور.

X

مسجد صالو، تعمیر ایتو.

٤٥) محله‌گه مسجد صالو ئوچون توزلگان پریغوار دینوه نظارتینه تقدیم ایتلور (نظامنامه ۲، ۲٦ ماده حاشیه پ)

اخطار: ۱-پریغوار دستورنڭ ۲٥، ۲٦ ماده‌لرگه هم ا، ب، ت، ث، ج، حاشیه‌لرینه موافق توزلور.

٤٦) ۱-مسجد صالناچق اورن قوری هم قاتی بولور، توبن و سازلق اورنلرغه مسجد صالورغه رخصت ایتلمەس.

حاشیه: مسجد صالور ئوچون توزلگان پریغوارده اشبو معلومات ذکر ایتلورگه تیوش ۱-مسجد آول و اورامنڭ قایسی یورنده ایکانی آچق ایتولگان بولور (ممکن بولسه اورن پلانی علاوه ایتلور) ۲-مسجد ایله‌ن کورشی یورطلر آره‌سی یکرمیشەر صاژیندن کم بولماس

ا) مسجد صالوناچق اورننڭ غروننی (قارا توفراق یا که قوم قزل توفراق ایکانی) نیندی بولاچاغی؟

ب) صالناچق مسجدنڭ طشندن اوزنلغی هم ایڼی نیچه آرشین ایکانی؟

ث) مسجدنڭ ایچندن بیوکلگی نیچه‌آرشین؟ (بیش آرشیندن کم بولماو شرط).

ج) فوندامینتنڭ یوردن بیوکلگی نی قدر؟ آوللرده مسجدنڭ ایدن ایله یور آراسی ایکی آرشیندن آرطق بولماس)

ح) نیچه بولمه بولاچق وآلارنڭ زورلغی؟

خ) نیچه ایشك وتەرەزه وآلارنڭ زورلغی؟

د) نیچه پیچ؟ (پیچلر یوردن فوندامینت اوزەره صالنور)

ذ) توبه‌سی نی بولەن یابلاچق؟ (تیمر یا که چوامەك بلەن)

د) مسجدنینگ آغاچ یا که تاشدن ایکانی؟

ز) مناره مسجدنینگ قایو اورنیده بولاچق؟

٤٧) مسجدنینگ یانگی طرز معماریسی گوزەل اچی صاف تەمىر بولوب خلوصی قابلکه منافی بولوردای بیزەکلردن یراق بولر.

٤٨) مسجدلر کیره‌ك آغاچ وکیره‌ك طاشدن بولون آرزان توشرو مقصد طوتلر.

٤٩) ایسکی‌دن دوام ایتکان محله‌گه اولگی پلانلرن اوزگارتمایینچه مسجد بنا قیلورغه یا که تعمیر قیلورغه دینیه نظارتی طرفیدن رخصت بیرلور، بونینگ ئوچون پریغوار حاجت بولماس محله متولیلری طرفیدن زایاولینیه بیروب صوراو کفایه قیلور.

٥٠) ایسکی پلانینی اوزگارتو لازم بولسه تیوشلی رەویشده توزلگان پریغوار هم پلان تقدیم ایتلور.

٥١) مسجد صالغان یا که تعمیر ایتکان محله متولیلری مسجد اشلری تمام اولو محتسبکه اعلان ایتەرلر. محتسب ایسه صالغان وتعمیر ایتلگان مسجد پلانغه موافق بولوب بولماوین قارار، پلانغه موافق ایتلنگان بولسه مسجدنی آچارغه رخصت ایتەر، وشونی دینیه نظارتیه اعلان ایتەر.

٥٢) صالغان ویا که تعمیر ایتلگان مسجدلر تصدیق ایتلگان پلانغه موافق بولماسه یا که مسجد اورنی تیوشلی مقدارده بولماسه شول شرطلر طاپلغانغه قدر مسجدنی آچارغه رخصت ایتلماس.

XI

مسجدلرنینگ توزك، تمیز استراخوویت ایتولگان بولولرینه نظارت ایتو.

٥٣) هر محتسب اوز ناحیه‌سنده بولغان مسجدلرنینگ توزوك وتمیز بولورینه اجتهاد ایتەر. تعمیر ایتەرگه وتمیز طوطارغه تیوشلی مسجد-

لرنىڭ متولیلرینه وآول اداره‌لرینه تیزره‌ك تعمیر ایتوئی وتمیز توتونى تنبیه ایته‌ر. تنبیه ایتوبده اعتبارسز قالسه دینیه نظارتینه اعلان ایته‌ر (نظامنامه ۲۹،۲، حاشیه‌ب ۳٦ حاشیه‌ج، ٤٦ حاشیه)

٥٤) مسجدلرنىڭ استرخاوایت ایتلگان بولولرینه اجتهاد ایته‌ر وبونىڭ تیوشلی ایکانلیگینی محله متولیلرینه وآول اداره‌سینه توشندرور. (نظامنامه ۲)

٥٥) استراخاوایت ایتلگان مسجدلرنىڭ جدولن توزور کوزمی بماغه وقایو جمعیتده استراخاوایت ایتلگانلگنی قید ایته بارور. یل آخرنده بتون اشلرندن دینیه نظارتینه حساب بیرگانده کوبمو مسجد استراخاوایت ایتلگان وکوبموسی استراخاوایت ایتلمه‌گان، ونی سببدن ایکانلگی حقنده حساب بیرور.

٥٦) مسجدلرن استرخاوایت ایتمه‌گان محله‌لرگه دینیه نظارتی تیوشلی تدبیرنی قیلور. واسترخاوایت ایتدرورگه اجتهاد ایته‌ر.

مفتی عالمجان بن محمدجان البارودی.

قاضیلر:
رضاءالدین بن فخرالدین.
صالحجان اورمانف
کشافالدین ترجمانی